

Boekbesprekingen

SUETENS W. 1992. *Dagroofvogels van Europa*. Perron, Alleur-Luik, België. Prijs f 150,-, 273 p. ISBN 1.87114.038.3.

De Belgische bankier Willy Suetens is reeds sedert vele jaren een bekend roofvogelkenner en roofvogelbeschermer van Europese allure, lid van de *World Working Group on Birds of Prey* van ICBP en belangrijke natuur- en vogelbeschermer in België. Het groot en ruim opgezette boek *Dagroofvogels van Europa*, waarvan ook een Franstalige uitgave bestaat, vat op grootse wijze een reeks eerdere publikaties over roofvogels samen. Suetens bescheidenheid en grote voorzichtigheid bij het maken van nestfoto's (op grote afstand genomen en nooit nesten met eieren) zijn welbekend. De foto's van 35 soorten Europese roofvogels, vanaf 1956 veelal op en bij de nesten gemaakt, zijn verbluffend. Het zwaartepunt ligt bij de minder bekende en moeilijk te fotograferen en te filmen soorten, vooral die in Spanje. Zelf verwijst de auteur vooral naar tekst en foto's van soorten als Grijsze Wouw, Lammergier, Aasgier, Vale Gier, Monniksgier, Arendsbuizerd, Dwergarend, Havikarend, Eleonora's Valk, Lannervalk en Sakervalk. Over deze soorten vindt men belangwekkende, zij het incidentele gegevens over de nestplaats, de relatie tot andere roofvogelsoorten en voedsel voor de jongen. In een aantal gevallen vullen Suetens' gegevens leemten in de kennis van minder bekende soorten op. De tekst en de foto's van soorten als Havik, Sperwer, Buizerd, Torenvalk en Smelleken, waarover elders al veel is gepubliceerd, zijn daarentegen betrekkelijk beperkt. Van enkele soorten ontbreken nog eigen waarnemingen en foto's: Steppenkiekendief, Balkansperwer, Bastaardarend en Steppenarend. Hulp van Nederlandse vogelwaarnemers op zijn vele reizen naar de uithoeken van Europa heeft Suetens gekregen van A. A. Blok, Fake Haak, B. C. G. Hallmann, T. Leuret en A. B. L. M. Wittgen. *Dagroofvogels van Europa* is een kijk- en leesboek, rijk van inhoud, met liefde en hartstocht geschreven en, door de aard van de moeilijk en moeizaam te benaderen roofvogelsoorten, vol waardevolle anekdotische gegevens. – K. H. Voous

BIBBY C., BURGESS N. D. & HILL D. A. 1992. *Bird Census Techniques*. Academic Press Ltd., London. XVII + 257 p. ISBN 0.12.095830.9.

De standaardisatie van ornithologisch veldwerk heeft in de jaren tachtig een hoge vlucht genomen. In eigen land verscheen *Vogelinventarisatie* van Hustings *et al.* (1985). In Duitsland was in 1974 al *Praktische Vogelkunde* uitgekomen. Een Engelstalige versie van een Finse handleiding werd in 1991 uitgebracht (*Monitoring Bird Populations*). Elk van deze handleidingen heeft zijn eigen ingang, afhankelijk van de ontwikkelingen in de respectieve landen. Ook *Bird Census Techniques* heeft zijn beperkingen. Het boek is namelijk uitsluitend gebaseerd op de Engelstalige literatuur (vooral uit UK, USA, Fennoscandinavië), een traditioneel minpuntje van onze eilandbewoners. Daar staat echter veel moois tegenover. Het eerste hoofdstuk zal voor vele Neder-

landse vogelaars een openbaring zijn. Het maakt namelijk duidelijk dat de te volgen werkwijze afhangt van vraagstelling en beschikbare tijd, mankracht en geld. In Nederland lijkt er op dit moment de gedachte te heersen dat enkele methoden (puntransecttelling, territoriumkartering) zaligmakend zijn en antwoord kunnen geven op alle vragen. Dat levert geregeld oneigenlijk gebruik van het materiaal op, bijvoorbeeld bij het berekenen van dichtheden, bepaling van habitatgebruik door individuele soorten en geldigheid van trends in uiteenlopende regio's en habitats. Veel vragen kunnen slechts worden opgelost door vervolgonderzoek met een specifieke werkwijze. In *Bird Census Techniques* worden daar vele voorbeelden van genoemd.

In de overige hoofdstukken komen potentiële foutbronnen aan de orde (analoog aan *Vogelinventarisatie*), methoden van territoriumkartering (inclusief de wijze van interpreteren), lijntransecten, punttellingen, vangen, merken en terugvangen (ontbreekt in de andere handboeken), telling van individuele soorten, kolonievogels en groepen vogels, studies over de verspreiding van vogels en hoe habitats te beschrijven (ook kwantitatief). Het aardige is dat bij elke methode wordt aangegeven wat de beperkingen zijn, of anders gezegd: aan welke voorwaarden moet worden voldaan om met zinvolle cijfers op de proppen te komen. Veel tellers zullen na lezing hiervan beseffen dat tellen niet zo eenvoudig is als ze dachten! De teksten zijn rijkelijk gelardeerd met "boxen", een ontwerpersoefje dat wordt toegepast om voorbeelden uit de tekst te lichten. In dit geval vond ik het uitbundige gebruik van boxen storend voor het ononderbroken lezen van de hoofdttekst (maar waren ze wel verhelderend). De tekst is voor iedereen te begrijpen, zeker in samenhang met de vele voorbeelden. Er wordt ook veelvuldig gerefereerd aan bestaande publikaties. Een kleine tekortkoming is het voorbijgaan aan soortspecifieke interpretatiecriteria bij de uitgebreide territoriumkartering. In Nederland en Finland wordt daar terecht meer aandacht aan besteed.

Het boek is een belangrijke aanvulling op de bestaande handboeken. Het degelijke bindwerk staat intensief gebruik toe. – Rob G. Bijlsma

LENSINK R. & Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken. 1993. *Vogels in het Hart van Gelderland*. Uitgeverij KNNV / Stichting Uitgeverij SOVON. 562 p. ISBN 90.5011.066.5. Prijs f 59,50 (leden KNNV en SOVON f 49,50).

De Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken heeft in de periode 1976-90 een gebied van 680 km² op het voorkomen van vogels onderzocht. De omgeving van Arnhem is bijzonder gevarieerd met gebieden als ZO-Veluwe, Rijn- en IJsseldal, Liemers en Montferland. Voor het onderzoek van de algemene broedvogels werden 107 proefvlakken (niet jaarlijks) geïnventariseerd. Voor de schaarsere soorten werd het gehele gebied aangepakt volgens de methoden van het Bijzondere Soorten Project van SOVON. In de trektijden werden vrijwel dagelijks trektellingen gehouden bij Dieren en Arnhem en in

het winterhalfjaar werden wekelijks watervogeltellingen georganiseerd.

Dat dit onderzoek veel gegevens heeft opgeleverd, blijkt niet alleen uit de omvang van dit boek, maar wordt ook zichtbaar op vrijwel elke pagina. Of het nu gaat om de bespreking van een soort als de Boomleeuwerik in het hoofdstuk Soortbesprekingen of om de behandeling van de vogels in het winterhalfjaar langs de rivieren in één van de inleidende hoofdstukken, uit alles wordt duidelijk dat voor dit boek een gigantische hoeveelheid gegevens is verzameld. Mede door waardevolle hoofdstukken over vogeltrek, karakteristieken van de broedvogelgemeenschappen en habitatgebruik en bovendien een hoofdstuk over de toekomstige planologische ontwikkelingen in dit gebied, zal ongetwijfeld nog vele jaren naar dit boekwerk verwezen worden.

Naast alle waardering voor het doorzettingsvermogen van de schrijver(s), moet toch wel worden opgemerkt dat hier van een zekere overdaad sprake is. De lezer wordt onthaald op een stortvloed van figuren, tabellen en getallen. Deze informatie is niet steeds gemakkelijk toegankelijk doordat de legenda dikwijls op voorgaande pagina's moet worden opgezocht. Bij de soortbesprekingen wordt nogal eens verwezen naar tabellen. Deze blijken achterin het boek te staan, maar ze zijn niet genummerd. Uit verwijzingen naar pagina 000 krijgt men de indruk dat de tekst niet nauwkeurig gecontroleerd is. Zo zijn er gemakkelijk meer zaken aan te wijzen die de leesbaarheid bepaald niet bevorderen. Hier en daar zou bij de tabellen meer toelichting gewenst zijn. Wat te denken van 20 000 Kleine Zwanen als indicatie voor het gemiddelde aantal op de voorjaarstrek (maximum aantal in Nederland in 1989: 12 000 ex.). Ook bij andere onderwerpen wordt de lezer nieuwsgierig naar de manier waarop de gegevens zijn bewerkt. Zo is de Houtduif op pagina 56 een sprekend voorbeeld van een soort met een hogere dichtheid in loofbos dan in naaldbos. Op pagina 278 staat gelukkig dat de voorkeur van de Houtduif uitgaat naar "dichte bosschages zoals jonge, middenoude en oude fijnspar en Douglas."

Dit boek is het eerste deel van de serie "Avifauna van Nederland" waarin door SOVON en KNNV belangrijke avifauna's uitgegeven zullen worden. Het is te hopen dat de delen die volgen anders van opzet zullen zijn. Natuurlijk mag een regionale avifauna dieper ingaan op de verspreiding in de regio dan in een boek als de *Atlas van de Nederlandse Vogels* (SOVON 1987) mogelijk is. De uitgever moet er echter voor waken dat het geheel toegankelijk en overzichtelijk blijft. — *Jelle van Dijk*

LEYS H. N., SANDERS G. M. & KNOL W. C. (red.) 1993. *Avifauna van Wageningen en wijde omgeving*. KNNV Vogelwerkgroep Wageningen, Wageningen. 448 p. ISBN 90.9005867.2. Prijs f 35,-

De ondertitel van dit boek geeft een indruk van wat met "wijde omgeving" wordt bedoeld: Avifauna van delen van de Utrechtse Heuvelrug, de Gelderse Vallei, de Westelijke Veluwezoom en een deel van de Betuwe. Bij elkaar 654 km², waarmee de verwijzing naar Wageningen in de titel wel erg bescheiden is. Vermoedelijk is de titel een hommage aan D. Hoogers, die vanaf 1948 het waarnemingenarchief van de KNNV-VWG Wageningen bijhield en aan wie het boek is opgedragen. Dit archief vormt ook de basis van het boek. Tientallen VWG's in Nederland verzamelen jaarlijks tienduizen-

den waarnemingen. Veel daarvan komt nimmer verder dan de schemer van ordeloze archieven, al worden lokaal goede pogingen ondernomen daar verandering in te brengen (Noord-Holland in de Graspieper, Nijmegen en omgeving in De Mourik, Werkgroep Avifauna Drenthe). In Wageningen heeft een groep enthousiastelingen de waarde van archieven ingezien en het materiaal van bijna vijf decennia bewerkt en uitgegeven. Naar schatting gaat het om meer dan 80 000 geregistreerde vogelwaarnemingen, van losse waarnemingen tot broedvogelkarteringen, lijntransecten, gebiedstellingen, fenologische waarnemingen, terugmeldingen van geringde vogels en trektellingen.

Het boek volgt min of meer het standaardpatroon voor avifauna's: gebiedsbeschrijving, summier iets over de verwerking van het materiaal en soortbesprekingen. Gelukkig ontbreekt een ronkende tekst over de relevantie van het materiaal voor gebieds- of soortbescherming; in veel gevallen leidt dat toch maar tot tenenkruullend proza. Een opvallende omissie is een tekst over de manier waarop het veldwerk was georganiseerd. Toch laat zich dat hier goed verklaren. De waarnemingen werden jarenlang gewoon verzameld, zonder het keurslijf van een verantwoorde werkwijze en methodologische rimram. Pas bij de invoering van standaardisatie voor karteringen, vanaf het begin van de jaren tachtig, is daar verandering in gekomen. De jonge lichter van de KNNV-VWG Wageningen heeft deze methodologie overigens wel degelijk toegepast en hun werk is in dit boek ook terug te vinden. Zelf vond ik het een verademing een avifauna te lezen waarin de schrijvers ronduit toegeven dat hun gegevens – methodologisch bezien – rammelen, maar dat daarmee niet is gezegd dat het waardeloos materiaal is. Bovendien wordt geen enkele poging gedaan de waarnemingen via slimmigheidjes beter of mooier voor te doen dan ze zijn. Wat er staat, dat is het. Aan de lezer het oordeel wat de zeggingskracht ervan is. Zo ook zijn de teksten eenvoudig gehouden en is afgezien van verspreidingskaarten. Gebakken lucht, zoals maar al te vaak in avifauna's wordt verkocht, tref je hier niet aan.

Valt er dan niets af te dingen op een avifauna als deze? Wel degelijk. Maar dat doe ik niet, te zeer verguld als ik ben met de presentatie van materiaal van decennia her. Er zitten intrigerende cijfers tussen (Wintertaling, Patrijs, Kievit, Zwarte Stern, Holenduif, om slechts enkele te noemen). Kortom, een goudmijn en een nuttige poging uiterst divers materiaal te presenteren zonder humbug. Het boek is stevig gebonden, overzichtelijk ingedeeld en verlichtigd met ongeveer 230 pentekeningen van 16 tekenaars. — *Rob G. Bijlsma*

EPPLÉ W. 1993. *Schleiereulen*. Braun, Karlsruhe. 107 p. ISBN 3.7650.8104.3. Prijs DM 44,-.

Alweer een uilenboek, het kan niet op. Deze keer in het vierkant, de tekst in schreefloze letter (vermoeiend) in drie kolommen, geen tabellen en een dertigtal prachtige kleurenfoto's. De tekst bevat weinig nieuws maar is gelukkig geschreven door iemand met een hart voor, en ervaring met Kerkuilen. Het is een goed geschreven boek, met informatie over de oudheid, morfologie, paarvorming, broedbiologie, invloed van veldmuizen op de levensstrategie en de effecten van het landschap op het welzijn van Kerkuilen. De foto's van Manfred Rogl zijn perfect, zij het dat ze mank gaan aan het dogma van

vakfotografen dat vogels "bevoren" moeten zijn. Ik had graag iets meer beweging in de platen gezien. De luchtfoto van een dorpje in opkomende ochtendnevel op pagina 20-21 is weergaloos. — *Rob G. Bijlsma*

SULTANA J. 1993. *Important seabird sites in the Mediterranean*. MOS, Malta. 64 p. Prijs f 8,- (te verkrijgen via de winkel van Vogelbescherming Nederland, Zeist).

De Middellandse Zee is een regio die ondanks de talloze bedreigingen nog steeds relatief rijk is aan zeevogels. In deze regio komen bovendien diverse op wereldschaal bedreigde of voor het gebied endemische soorten en ondersoorten voor, zoals de Audouins Meeuw *Larus audouinii* en *Puffinus y. yelkouan*. In totaal zijn in de regio 139 zeevogelgebieden met een gezamenlijke oppervlakte van ruim 1.2 miljoen ha bekend. Zij beslaan een rijk scala aan biotopen, van wetlands, stranden en onbewoonde eilanden tot ruige klifkusten. Veel plekken langs de immense en grillige kustlijn en talloze eilanden zijn echter nog nooit door vogelaars bezocht en bijna de helft van de nu bekende gebieden geniet nog geen enkele vorm van bescherming.

Tijd dus voor een samenvattend boekje, waarin voor alle 139 gebieden een korte karakteristiek wordt gegeven van ligging, oppervlakte, type biotoop, beschermingsstatus, bedreigingen, soorten en aantallen die in het gebied broeden, doortrekken of overwinteren. Tevens zijn 16 pagina's met kleurenfoto's van gebieden en soorten opgenomen.

Met het boekje beogen de auteur Joe Sultana, Middellandse-Zeekenner en vogelbeschermmer bij uitstek, en uitgever MOS, de Malteser Vogelbescherming en Bird-Life-partner op Malta, niet alleen een overzicht te geven van de huidige stand van zaken. Ook moet het aanzetten tot een betere inventarisatie van de regio en tot volledige bescherming van alle zeevogelgebieden.

Voor zeevogelfanaten, reislustige vogelaars en andere geïnteresseerden in dit gebied, vogelbeschermers en beleidsmensen een overzichtelijk en aan te raden naslagwerkje! — *Joke E. Winkelman*

ERRITZOE J. 1993. *The birds of CITES and how to identify them*. Lutterworth Press, Cambridge. 224 p. ISBN 0.7188.2891.7. Prijs f 37,50. (via uitgever ook als ringband-versie: f 26,-, ISBN 0.7188.2892.5).

Sinds 1973 tracht men de handel in zeldzame en bedreigde vogels te reguleren via CITES (*Convention on International Trade in Endangered Species*, ook wel *Conventie van Washington* genoemd). Inmiddels hebben ruim 120 landen deze conventie ondertekend. Een adequate controle bij import en export werd echter in de weg gestaan door het gebrek aan een handzaam overzicht met afbeeldingen van alle in de conventie opgenomen vogelsoorten. In deze leemte tracht dit boek nu te voorzien.

In het boek zijn 406 van de in totaal 1478 in 1993 in drie lijsten opgenomen vogelsoorten en ondersoorten beschreven en in kleur afgebeeld. De overige 1072 "look-alike" soorten, die niet in lijst 1 (met uitsterven bedreig-

de vogels) staan, worden opgesomd terwijl steeds een zwart-wit afbeelding van een vertegenwoordiger van de betreffende genera ter illustratie is opgenomen.

Na voorwoord, dankwoord en inleiding volgt een *quick guide to all bird families*, waarmee op bijna kinderlijke wijze aan de hand van zwart-wit schetsjes de familie kan worden bepaald. Daarna volgt een tekening van het venkleed met verklarende woordenlijst, een illustratie over het meten van de vleugellengte bij een vogel in de hand en een zeer praktisch overzicht met (afgebeelde) kleurencodes, waarnaar verder niet meer wordt verwezen. Vervolgens komen de opgenomen soorten aan bod. Per soort wordt minimaal de Latijnse, Engelse, Franse, Duitse en Spaanse naam gegeven, alsmede het gebied van voorkomen, een korte omschrijving van het uiterlijk (meestal niet meer dan zo'n acht regels!), de betreffende CITES-lijst en relevante literatuur. Het boek wordt afgesloten met de in 1989 en 1992 aan de conventie toegevoegde vogelsoorten, 432 literatuurverwijzingen, de volledige CITES-tekst, een lijst met de vertaling van 650 technische termen van het Engels in het Frans, Duits en Spaans, een index op Latijnse naam, en een wereldkaart met relevante landen en regio's.

Het boek mag een uitstekend initiatief genoemd worden en geeft voor alle gebruikers van en geïnteresseerden in de CITES-verordening een aardig overzicht. Men kan zich echter afvragen of met de soms wat knullig aandoende afbeeldingen (van voornamelijk adulte vogels) en de erg summiere beschrijvingen wel aan het beoogde doel bereikt zal worden. Zo lijkt het sterk de vraag of een goedwillende, maar weinig terzakekundige douanebeambte met deze voor hem als handboek bedoelde uitgave een sluitende determinatie van in, uit of door te voeren (bedreigde of zeldzame) vogels kan komen. Het met pijltjes in alle afbeeldingen aangeven van de belangrijkste (hand)kenmerken, het uitvoeren van de zwart-wit platen in kleur of, nog beter, het opnemen van goede kleurenplaten van *alle* CITES-soorten had hieraan veel kunnen bijdragen.

Het ligt in de bedoeling het boek steeds na de tweejaarlijkse aanpassingen van CITES door middel van separaat uit te geven bijlagen *up to date* te houden. Aanschaf van de ringband-versie geniet daarmee de voorkeur. — *Joke E. Winkelman*

CLEMENT P., HARRIS A. & DAVIS. J. 1993. *Finches & Sparrows*. Christopher Helm. A & C Black, Londen. 500 p. ISBN 0.7136.8017.2. Prijs £ 29.99.

Elk van de vijf tot nu toe verschenen Christopher Helm determineergidsen viel zoveel lof ten deel dat men onverminderd met de serie doorgaat. In diverse stadia van ontwikkeling of op stapel zouden staan uitgaven over de gorzen, de spechten, kraaien en gaaien en over de lijsters en tapuiten. Of die er ook alle komen is afwachten, want over de al lang geleden voor het eerst en daarna steeds opnieuw aangekondigde uitgave over roofvogels van de wereld, stelde Helm najaar 1993 dat men er niets meer over durfde zeggen. Te hopen valt dat men er in zal slagen het hoge niveau te handhaven want noblesse oblige. Daarin is men voor het zesde deel, het in oktober 1993 verschenen *Finches & Sparrows* in ieder geval opnieuw geslaagd.

De studie behandelt 3 soorten Fringillidae, 125 Carduelidae, 128 Estrilidae en 34 Passeridae, 290 soorten totaal waarvan de afbeeldingen zijn samengebracht op 73

kleurenplaten. En hoe! Allan Harris, o.a. bekend van Kingfishers, Bee-eaters & Rollers, en John Davis die in 1991 de British Birds "Bird Illustrator of the Year" competitie won, leverden met hun bijna 950 vogelafbeeldingen een formidabele prestatie. De vogels staan alle en profiel geportretteerd; de kleuren zijn voortreffelijk. Voorts zijn er nog eens vijftig tekstondersteunende zwartwit-tekeningen.

Bij de algemeen inleidende hoofdstukken wordt ook aandacht besteed aan hybridisatie en het probleem van de kooivogels. Inderdaad worstelen met name de Estrildidae, over het algemeen kleine fel gekleurde zaadeters, afkomstig uit Afrika ten zuiden van de Sahara, ZO-Azië en de Pacific, met een image-probleem. Aantrekkelijk en gemakkelijk te houden als kooivogels zijn deze bij vogelhouders zeer in trek, waardoor nogal wat ornithologen deze soorten niet helemaal serieus nemen. De populairste soorten maakten, als kooivogel, een zegetocht over de hele wereld en enkele konden zich, al dan niet bewust uitgezet, ver van hun oorspronkelijke leefgebied vestigen; deze plaatsen worden in de tekst genoemd.

Peter Clement leverde met de tekst een verbluffende prestatie. Ruwweg veertig procent van de behandelde soorten komt exclusief voor in Afrika. Het thans in uitvoering zijnde *The Birds of Africa* heeft de vinken en mussen nog voor de boeg, zodat Clement er van verzekerd kan zijn dat hij zijn boek in de toekomst veel geciteerd zal zien. Trouwens, er lopen nog meer handboeken die aan de vinken en mussen nog niet toekwamen, simpel omdat Wetmore bij het vaststellen van zijn volgorde deze achteraan plaatste.

Clement heeft ruim 300 pagina's tekst nodig om de 290 soorten door te nemen. Per soort worden behandeld: identificatie met hierin een subhoofdstukje waarin de verschillen met veel gelijkende soorten worden doorgenomen, beschrijving verenkleed, indien van toepassing geografische variaties, geluid, status, biotoop en gedrag, verspreidingsgebied, trek, maten en literatuurreferenties. Natuurlijk verschilde per soort de beschikbare informatie aanzienlijk. Er zijn nogal wat uiterst zeldzame en/of nauwelijks beschreven soorten bij. Gelet op de populariteit als kooivogels verbaast het niet dat 49 van

de 290 behandelde soorten op de *World Checklist of Threatened Birds* staan.

Met Shorebirds vond recensent Finches & Sparrows de beste van de Helm-serie. De verwachtingen voor de komende delen zijn hooggespannen. — Gerard L. Ouweneel

HÖTKER H. & KÖLSCH G. 1993. *Die Vogelwelt des Beltringharder Kooges*. Corax, Band 15, Sonderheft. 145 p. ISSN 0589.686 X. Prijs DM 19,80.

In dit extranummer van het tijdschrift *Corax* wordt de ontwikkeling van de vogelbevolking na de inpoldering van de Nordstrander Bucht (Duitse Waddenzee) beschreven. Het betreft een gebied van 3435 ha, waarin nog steeds zout-, zoet- en brakwaterdelen zijn te onderscheiden. Het boekje geeft een overzicht van alle waargenomen vogelsoorten, seizoenspatronen, de resultaten van hoogwatertellingen en broedvogelkarteringen (1979-91, met enkele hiaten) en de veranderingen in de vogelbevolking na de indijking. De ontwikkelingen vertonen veel overeenkomst met de bevindingen in Lauwersmeer en Deltagebied. Het boekje is overzichtelijk uitgevoerd, met enkele honderden figuren en tabellen en een katern kleurenfoto's (habitats en meest kenmerken-de vogels). — Rob G. Bijlsma

NICOLAI B. 1993. *Atlas der Brutvögel Ostdeutschlands*. Gustav Fischer Verlag, Jena. 314 p. ISBN 3.334.60440.3. Prijs f 66,50.

De voormalige DDR is in 1978-82 kwalitatief op broedvogels geïnventariseerd. De blok grootte was gemiddeld 126 km², het aantal deelnemers bedroeg 780. Ruim 200 soorten worden behandeld, één pagina per soort met kaart en korte tekst. De tekst gaat in op de verspreiding, het geschatte aantal broedparen, dichtheden per habitat-type en trend. De gebruikte informatie is vaak recenter dan de kartering zelf. In een bijlage worden de berekeningen voor de populatieschattingen gegeven. — Rob G. Bijlsma